

Nr 357.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 6 och 12 §§ handelsbalken m. m.; given Stockholms slott den 19 mars 1920.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1:o) lag om ändrad lydelse av 17 kap. 6 och 12 §§ handelsbalken, samt

2:o) lag om ändrad lydelse av 2 kap. 23 § i lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom.

GUSTAF.

Östen Undén.

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 17 kap. 6 och 12 §§ handelsbalken.**

Härigenom förordnas, att 17 kap. 6 och 12 §§ handelsbalken skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

Den, som äger rätt till tionde, ränta eller annan sådan avgäld av fast egendom, njute ock företräde till betalning ur egendomen, i vems hand den vara må, där ej avgälden stått inne längre än ett år efter förfallodagen. Därest kommun eller annan menighet för fast egendom äger rätt till fastighetsskatt, vilken åligger antingen ägare eller den, som innehar sådan egendom med fideikommissrätt eller eljest på grund av testamenteriskt förordnande, skall, på sätt och under villkor, som nyss sagts, för skatten njutas företräde till betalning ur den egendom, för vilken skatten skall utgöras. Samma förmånsrätt tillkomme ock jordägare, som åt annan upplåtit sin fasta egendom, i de denne tillhöriga lösören och byggnader, som å egendomen finnas, samt, där tomträtt eller vattenfallsrätt upplåtits, i den upplåtna rättigheten med vad därtill hör, för arrende eller avgäld, som till jordägaren skall utgå, samt för jordägaren åliggande utskyld eller annan avgift, som bort av egendomens innehavare gäldas, dock ej för fordran, som förfallit till betalning tidigare än ett år före utmätning eller början av konkurs, så ock för husröta eller vanhävd, där sådan ersättning skall utgå. Har jordägare lämnat arrendator kreatur, redskap eller annat till egendomens bruk, njute jordägaren lika rätt för lega, som ej stått inne längre än nyss sagts, ävensom för ersättning, där sådan bör utgå, för vad sålunda blivit arrendatorn lämnat.

Därefter njute — — — — — lika rätt.

12 §.

Därnäst have — — — — — löpande året.

Sist skola, i den mån ej bättre rätt äger rum jämlikt 6 §, med förmånsrätt ur gäldenärens egendom så i fast som löst gäldas med lika rätt sins emellan: kommunal- och stadsutskylder, av kyrkostämman eller kyrkofullmäktige beslutade avgifter till kyrka och skola samt härads- och landstingsmedel, samtliga dock endast för sista och löpande året; så ock vad enligt lag om allmän pensionsförsäkring kommun må hava utgivit på grund av gäldenärens underlåtenhet att erlægga pensionsavgift för sista och löpande året.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1921.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 2 kap. 23 § i lagen den 14 juni 1907 om
nyttjanderätt till fast egendom.

Härigenom förordnas, att 2 kap. 23 § i lagen den 14 juni 1907
om nyttjanderätt till fast egendom skall erhålla följande ändrade lydelse:

23 §.

Arrendatorn ansvarar för all skatt och annan allmän tunga, som
för fastigheten utgår och enligt lag åligger jordägaren, dock med
undantag för fastighetsskatt. Tillkommer under arrendetiden ny sådan
skatt eller tunga, svare jordägaren själv därför.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1921.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 12 mars 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsråden: UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet
anförde chefen för justitiedepartementet, statsrådet Undén:

I anslutning till det förslag till kommunalskattelag, som Kungl. Maj:t i
dag efter föredragning av chefen för finansdepartementet beslutat före-
lägga riksdagen, vill jag här upptaga några frågor, som med detta för-
slag äga samband.

Enligt 17 kap. 12 § handelsbalken skola sist med förmånsrätt ur
gäldenärens egendom så i fast som löst gäldas med lika rätt sinsemellan:
kommunal- och stadsutskylder, av kyrkostämma eller kyrkofullmäktige
beslutade avgifter till kyrka och skola samt härads- och landstingsmedel,
samtliga dock endast för sista och löpande året; så ock vad enligt lag

Handels-
balken.

om allmän pensionsförsäkring kommun må hava utgivit på grund av gäldenärens underlåtenhet att erlægga pensionsavgift för sista och löpande året.

Däremot äger kronan för fastighetsbeviljning förmånsrätt enligt 17 kap. 6 § handelsbalken, varest stadgas, att den, som äger rätt till tionde, ränta eller annan sådan avgäld av fast egendom, skall njuta företräde till betalning ur egendomen, i vems hand den vara må, där ej avgälden stått inne längre än ett år efter förfallodagen.

1911 års riksdag.

I skrivelse den 1 mars 1911 (n:r 25) framhöll riksdagen, huru-
som behovet av en bättre ställning för kommunerna i förmånsrättsavseende med kommunernas växande krav på sina skattdragande medlemmar blivit allt starkare. Riksdagen ansåge det vara av vikt, att en undersökning komme till stånd angående denna fråga, varvid borde tillses, bland annat, vad särskilt anginge förhållandet mellan en kommun å ena sidan samt jordägare och arrendator å den andra, att ej annan rubbning skedde i de principer, som härutinnan vunnit uttryck i den gällande kommunallagstiftningen, än som kunde befinnas nödigt för fullföljande av det ifrågakvarande ändamålet. Även syntes böra tillses, att det kreditintresse vunne beaktande, som, kanske mest för småbruket och det mindre jordbruket, i våra dagar med i ögonen fallande styrka gjorde sig gällande. I vad mån med hänsyn till sagda intresse eller andra omständigheter kunde medgivas, att kommunalutskylder för fastighet bereddes en annan eller bättre ställning i det ifrågakvarande avseendet än kommunalutskylder i övrigt, likasom även i vad mån och under vilka villkor de kunde tillerkännas förmånsrätt framför in-teckningar i fastigheten, syntes böra bero av en blivande undersökning. På grund härav och vad eljest i skrivelsen anförts anhöll riksdagen, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, på vad sätt och under vilka villkor kommuners, tingslags, härads och landstings samt andra med dem jämförliga menigheters intresse att utbekomma utskylder och därmed likställda avgifter, vilka skulle till dem utgöras, kunde bättre tillgodoses, än som enligt gällande stadganden om förmånsrätt vore förhållandet, samt för riksdagen framlägga det förslag, som därav kunde föranledas.

Tredje stadsfogden i Stockholm.

I en till de inom finansdepartementet tillkallade kommunalskattesakkunniga ställd skrivelse den 25 maj 1915 har tredje stadsfogden i Stockholm framhållit, att stadens intresse att utbekomma kommunalutskylder för fast egendom icke vore tillgodosett genom stadgandet i 17 kap. 12 § handelsbalken, samt att betydande belopp årligen ginge för-

lorade för staden på grund av dels den gällande förmånsrättens ogynnsamma plats i förmånsrättsordningen, dels den omständigheten, att förmånsrätten icke vore förenad med panträtt i vederbörande fastighet. Sistnämnda förhållande vore särskilt kännbart vid fastighetsspekulationer. Då överlåtelserna skedde med korta mellanrum och utskylderna för ett visst år förfölle först det följande året, vore det mycket vanligt, att utskylderna icke kunde uttagas, därför att den fastighet, för vilken dessamma påförts, övergått till ny ägare och den person, som utskylderna påförts, saknade utmättningsbar tillgång. På grund av den ändring i utsökningslagen, som ägt rum år 1912, och som innebure, att fastighet icke längre finge försäljas, utan att åtminstone en del av utmättningsborgenärens fordran kunde utgå ur köpeskillingen, hade kommunernas berörda förmånsrätt ytterligare försämrats. En fastighet torde nämligen med denna bestämmelse aldrig komma att försäljas för uttagande av kommunalutskylder. Av dessa och andra skäl vore det av vikt, att kommunernas intresse bleve bättre tillgodosett, vilket icke syntes kunna ske på annat sätt, än att kommun för fastighetsutskylder erhöle förmånsrätt enligt 17 kap. 6 § handelsbalken omedelbart efter kronoutskylder.

Av de inom finansdepartementet tillkallade kommunalskattesak- *Eiserman och
von Wolcker.* kunniga hava landskamreraren G. V. Eiserman och före detta kammar-
rättsrådet E. J. von Wolcker i sitt den 16 april 1917 dagtecknade förslag till lag angående kommunal taxering och skattskyldighet i samband med den av dem föreslagna fastighetsskatten berört ifrågasatt ämne. Med hänvisning till nyssberörda riksdagsskrivelse och tredje stadsfogdens i Stockholm framställning yttra de sakkunniga, såsom redan av statsrådet och chefen för finansdepartementet berörts, bland annat:

Att i sammanhang med ett slutligt ordnande av den kommunala skattefrågan något även borde åtgöras för att åt den ifrågasatta nya kommunala fastighetsbeskattningen i nu förevarande avseende bereda större trygghet, än som tillkomme den nuvarande, syntes de sakkunniga oförnekligt. Eljest skulle i betänklig grad äventyras ernåendet av ett utav reformens huvudsyften, nämligen att genom denna beskattningsform tillförsäkra kommunen en jämnt påräknelig skattekälla, i möjligaste mån ställd utom inflytelsen av konjunkturer ävensom av skattskyldigs mer eller mindre goda ekonomiska ställning. Då nu själva underlaget för den hittillsvarande kommunala fastighetsbeskattningen, fastighetsbevilningen, vore avsett att bortfalla, syntes det ock kunna med fog ifrågasättas, att den skatt, som kunde sägas träda i dess ställe — låt vara

att den bleve enbart kommunal skatt — säkerställdes för kommunerna genom att fast egendom, där den vore av enskild natur, förklarades skola stå inne för skatten oberoende av växlingar i besittningsförhållandena, likasom ock att kommunens fordran å skatt för fast egendom måhända borde få intaga den plats i förmånsrättsordningen, som genom fastighetsbevollningens bortfallande bleve ledig, eller i varje fall en mera skyddad plats än den hittillsvarande. Om emellertid hänsyn för fastighetskrediten ansåges utgöra hinder för ett förverkligande av detta senare önskemål, skulle tydligtvis redan genom ett realiserande av det förra, vilket givetvis läte sig utan men för fastighetskrediten och således vida lättare genomföras — på samma gång detta önskemål också vore det viktigaste av de båda — räckas ett synnerligen värdefullt stöd till kommunerna i deras strävan att få grunderna för sin hushållning lagda fastare än hittills. Frågans beskaffenhet inrangerade densamma emellertid bland de mera fristående spörsmål, vilka påkallade behandling såsom en följd av de sakkunnigas huvudförslag, vadan de sakkunniga i detta sammanhang trott sig böra åtnöjas med att, på sätt som skett, uttala sig till förmån för en ändring av nu bestående ordning på förevarande område.

*Förslaget till
kommunal-
skattelag.*

I det förut berörda förslaget till kommunalskattelag upptagas jämte en kommunal inkomstskatt och en kommunal progressivskatt även tvenne skatteformer, som utbildats med hänsyn till den särskilda intresse-gemenskap med vederbörande kommuner, som ansetts tillkomma fastigheter och näringsföretag inom kommunerna, nämligen en fastighetsskatt och en näringskatt.

Enligt 11 § 1 mom. i sagda förslag åligger, där icke i 2 mom. av samma paragraf annorlunda stadgas, skyldighet att erlægga fastighetsskatt den fasta egendomens ägare. Såsom ägare anses därvid jämväl den, vilken innehar fast egendom med fideikommissrätt eller eljest på grund av testamentariskt förordnande. I ägares ställe skattskyldig är enligt 2 mom. i samma paragraf: den, som innehar fast egendom med stadgad åborätt, med tomträtt eller med vattenfallsrätt, innehavare av s. k. ofri tomt i stad samt den, som eljest innehar fast egendom med ständig eller ärftlig besittningsrätt; innehavare av skogsområde, som blivit av staten upplåtet till bergshanteringens understöd, till kanalbolag eller till stad eller annan menighet; samt innehavare av publikt boställe eller på lön anslagen jord.

Jag torde i detta sammanhang böra erinra, att begreppet fast egendom i kommunalskattelagförslagets mening ej fullt överensstämmer

med begreppsbestämningen enligt lagen den 24 maj 1895 om vad till fast egendom är att hänföra.

Uti 3 § av förslaget till kommunalskattelag säges nämligen:

»Med fast egendom förstås i denna lag såväl vad enligt allmän lag är att hänföra till sådan egendom som ock byggnad, vilken enligt allmän lag ej är hänförlig till fast egendom.

Till fabrik eller annan för industriell verksamhet inrättad byggnad skall, ändock annat skulle föranledas av bestämmelserna i allmän lag, icke räknas motor, maskin, kärl eller därmed jämförligt redskap med tillhörande kraftledning.»

Det synes förefinnas ett verkligt behov för kommunerna att för utfående av fastighetsutskylder erhålla större säkerhet än den de nu hava. Med den karaktär, som fastighetsskatten erhållit i förslaget till kommunalskattelag, synes det mig vara lämpligast att likställa fastighetsskatt med tioude, ränta eller annan avgäld av fast egendom, varför förmånsrätt åtnjutes enligt 17 kap. 6 § handelsbalken. Visserligen bör ur fastighetskreditens och rättssäkerhetens synpunkt den allra största försiktighet iakttagas vid införande av sådana tysta förmånsrätter, varom här är fråga. Med hänsyn därtill, att den ifrågasatta pant- och förmånsrätten skulle avse allenast ett års skatt, blir emellertid denna rätt av ganska ringa betydelse i förhållande till egendomens värde. Vid ett skatte-tryck av sex kronor per skattekrona, kommer den årliga fastighetsskatten att uppgå, för fastighet med enbart jordbruksvärde till 0.36 procent och för fastighet med endast »annat värde» till 0.27 procent av fastighetens hela värde. Vid sådant förhållande synes ur kreditgivningssynpunkt någon större betänklighet mot den ifrågasatta lagändringen icke behöva hysas.

*Departements-
chefen.*

Förmånsrättsstadgandet synes böra avse endast sådana fall, då egendomens ägare är personligen ansvarig för fastighetsskatten, varmed likställes det fall, att någon innehar egendom med fideikommissrätt eller eljest på grund av testamentariskt förordnande.

Att utsträcka stadgandet till de övriga fall, då fastighetsskatt skall utgöras, har jag ansett icke böra, åtminstone för det närvarande, ifrågasättas.

Vad här sagts om kommun, gäller tydligen ej blott vad som i kommunalskatteförslaget benämnes kommun, d. v. s. den borgerliga primärkommunen, utan även den kyrkliga kommunen, municipalsamhälle och andra kommunala bildningar, i den mån de kunna äga rätt att uppbära fastighetsskatt.

Med hänsyn till den ringa del av fastighets hela värde, vartill

fastighetsskatten kommer att uppgå, torde några särskilda bestämmelser till tryggande av äldre in-teckningars rätt ej vara erforderliga.

I samband med nu ifrå-gavarande lagändring torde 17 kap. 12 § handelsbalken böra bliva föremål för viss redaktionell omarbetning.

Nya jorda-
balken.

Jag övergår nu till frågan om arrendators skyldighet att gentemot jordägaren svara för fastighet åvilande kommunalskatt.

Enligt § 57 i förordningen om kommunalstyrelse på landet (samt motsvarande paragraf i förordningen om kommunalstyrelse i stad) svarar arrendator eller landbo gentemot kommunen för den efter fastighetsbevil-lning utgående kommunalskatten. Förhållandet mellan jordägare och arrendator regleras av 23 § i 2 kap. av lagen om nyttjanderätt till fast egendom den 14 juni 1907, där det stadgas, att arrendatorn skall an-svara för all skatt och annan allmän tunga, som för fastigheten utgår och enligt lag åligger jordägaren, dock med undantag för bevil-lning, samt att, om under arrendetiden ny sådan skatt eller tunga tillkommer, jordägaren själv skall svara därför.

Sistnämnda stadgande överensstämmer helt med det förslag, som lagberedningen framlagt i ämnet. I sin motivering erinrar lagbered-ningen om den nyssberörda skyldigheten för arrendator på grund av kommunallagarnas föreskrift att erlægga kommunalutskylder för fastighet. Allmänt torde emellertid, fortsätter lagberedningen, den uppfattning råda, att arrendator borde, med undantag för den s. k. allmänna bevil-lningen, vidkännas de skatter och onera, som för fastigheten åläge jordägaren. Åt denna uppfattning hade förslaget givit uttryck. Att den s. k. in-komstskatten icke fölle under arrendatorns ansvarighet, följde av denna skatts natur.

Enligt den särskilda lagen om arrende inom Norrland och Dalarne den 25 juni 1909 är förhållandet annorlunda. Jämlikt 24 § i sagda lag må nämligen arrendator icke förpliktas att ansvara för annan för fastig-heten utgående skatt eller allmän tunga än som, enligt föreskrift i därom utfärdad lag eller författning, åligger brukare så ock för vägunderhållet in natura.

Jag erinrar här om vad jag tidigare anfört, att nämligen enligt det av chefen för finansdepartementet framlagda förslaget till kommu-nalskattelag skyldighet att erlægga fastighetsskatt i regel åvilar jord-ägaren, medan endast vissa innehavare av mera stadigvarande besitt-ningsrätt äro skattskyldiga i ägares ställe.

Statsrådet och chefen för finansdepartementet har förut i dag redogjort för de skäl, vilka föranlett därtill, att i förslaget till kommunalskattelag jordägare och icke arrendator ålagts att utgöra fastighetsskatt.

Därmed är icke avgjord frågan om jordägares och arrendators inbördes rättsförhållande. Om jag först betraktar 1907 års nyttjanderättslags bestämmelser om arrendeavtal, så finnas givetvis skäl, som tala för ett bibehållande av den arrendator enligt denna lag åliggande skyldigheten att gent emot jordägaren svara för utgörandet av de för fastighet utgående utskylder, jämväl såvitt angår fastighetsskatten. Å andra sidan måste man lysa betänklighet mot att låta bestämmelserna i 1907 års nyttjanderättslag och i skattelagarna avvika från varandra. Det lär kunna antagas, att allmänheten blir närmare förtrogen med kommunalskattelagens innehåll än med nyttjanderättslagens stadganden. Vid sådant förhållande torde säkerligen komma att ingås arrendeavtal, däri man, utan meddelande av föreskrift om skyldigheten att vidkännas fastighetsskatten, beräknar arrendets storlek med hänsyn därtill, att nämnda skyldighet enligt skattelagen åligger jordägaren. En annan sak är, att, därest vederbörande kontrahenter sådant önska, arrendator kan genom arrendeavtalet tillförbindas att gent emot jordägaren svara för skattens erläggande.

Beträffande den norrländska arrendelagen ifrågasätter jag däremot icke någon ändring i nu gällande bestämmelser. De skäl, som föranlett en begränsning utav avtalsrätten därefter, att arrendator ej må förpliktas svara för några jordägaren åliggande kontanta utskylder, äga naturligtvis samma giltighet, vare sig dessa utskylder äro flera eller färre.

I fråga om redan ingångna arrendeavtal göres ingen rubbning i rättsförhållandet mellan jordägare och arrendator, enär den senare i dylikt fall enligt kommunalskattelagen skall påföras fastighetsskatt.

Föredragande departementschefen uppläste härefter inom departementet utarbetade förslag till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 6 och 12 §§ handelsbalken samt förslag till lag om ändrad lydelse av 2 kap. 23 § i lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, samt hemställde, att för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmäler; lagrådets utlåtande över förslagen måtte genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:
Adil Wifvesson.

Bilaga.**Förslag**

till

Lag**om ändrad lydelse av 17 kap. 6 och 12 §§ handelsbalken.**

Härigenom förordnas, att 17 kap. 6 och 12 §§ handelsbalken skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

Den, som äger rätt till tionde, ränta eller annan sådan avgäld av fast egendom, njute ock företräde till betalning ur egendomen, i vems hand den vara må, där ej avgälden stått inne längre än ett år efter förfallodagen. Därest kommun eller annan menighet äger rätt till fastighetsskatt, vilken åligger antingen ägare eller den, som innehar egendom med fideikommissrätt eller eljest på grund av testamentariskt förordnande, skall, på sätt och under villkor, som nyss sagts, för skatten njutas företräde till betalning ur den egendom, varför skatten skall utgöras. Samma förmånsrätt tillkomme ock jordägare, som åt annan upplåtit sin fasta egendom, i de denne tillhöriga lösören och byggnader, som å egendomen finnas, samt, där tomträtt eller vattenfallsrätt upplåtits, i den upplåtna rättigheten med vad därtill hör, för arrende eller avgäld, som till jordägaren skall utgå, samt för jordägaren åliggande utskyld eller annan avgift, som bort av egendomens innehavare gäldas, dock ej för fordran, som förfallit till betalning tidigare än ett år före utmätning eller början av konkurs, så ock för husröta eller vanhävd, där sådan ersättning skall utgå. Har jordägare lämnat arrendator kreatur, redskap eller annat till egendomens bruk, njute jordägaren lika rätt för lega, som ej stått inne längre än nyss sagts, ävensom för ersättning, där sådan bör utgå, för vad sålunda blivit arrendatorn lämnat.

Därefter njute — — — — — lika rätt.

12 §.

Därnäst have — — — — — löpande året.

Sist skola, i den mån ej bättre rätt äger rum jämlikt 6 §, med förmånsrätt ur gäldenärens egendom så i fast som löst gäldas med lika rätt sins emellan: kommunal- och stadsutskylder, av kyrkostämma eller kyrkofullmäktige beslutade avgifter till kyrka och skola samt härads- och landstingsmedel, samtliga dock endast för sista och löpande året; så ock vad enligt lag om allmän pensionsförsäkring kommun må hava utgivit på grund av gäldenärens underlåtenhet att erlægga pensionsavgift för sista och löpande året.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1921.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 2 kap. 23 § i lagen den 14 juni 1907 om
nyttjanderätt till fast egendom.

Härigenom förordnas, att 2 kap. 23 § i lagen den 14 juni 1907
om nyttjanderätt till fast egendom skall erhålla följande ändrade lydelse:

23 §.

Arrendatorn ansvarar för all skatt och annan allmän tunga, som
för fastigheten utgår och enligt lag åligger jordägaren, dock med
undantag för fastighetsskatt. Tillkommer under arrendetiden ny sådan
skatt eller tunga, svare jordägaren själv därför.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1921.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd måndagen
den 15 mars 1920.*

Närvarande:

Justitieråden: AMÉEN,
friherre LEIJONHUVUD,
EDELSTAM,

Regeringsrådet: LINNÉR.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 12 mars 1920, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättade förslag till *lag om ändrad lydelse av 17 kap. 6 och 12 §§ handelsbalken* samt *lag om ändrad lydelse av 2 kap. 23 § i lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom*.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av t. f. förste kanslisekreteraren Carl Kuylenstierna.

Lagrådet yttrade:

Enligt vad som framgår av departementschefens yttrande upptager det förslag till kommunalskattelag, som föranlett förslaget till ändring av 17 kap. 6 § handelsbalken, såsom fast egendom, bland annat, sådan byggnad, vilken enligt allmän lag ej är hänförlig till fast egendom. Det föreslagna tillägget till nämnda lagrum innebär således, att fastighetsskatt, som påförts för dylik byggnad, skall vara förenad med förmånsrätt i byggnaden.

Man kan ifrågasätta lämpligheten av att sålunda här införa en förmånsrätt i lös egendom, gällande oavsett i vems hand egendomen kommer. Annan motsvarighet härtill än de olika sjöpanträtterna torde

saknas i vår rätt. Och av hänsyn till den beskattande kommunens säkerhet för skattens utfående torde ändringen icke vara i någon högre grad påkallad. Tillämpningen av lagbudet skulle även kunna tänkas medföra svårigheter för det fall att byggnad, varom här är fråga, i befintligt skick flyttas från den fastighet, där den var belägen vid tiden för skattens påförande, till annan fastighet, varjämte det kan vara tvivelaktigt, huruvida förmånsrätten blir bestående, om byggnad nedrives och därefter ånyo uppföres på annan mark med eller utan användande dessutom av nytt material.

Till de nu andragna synpunkterna kan fogas ännu en av utslutande formell natur. I lagrummet sådant det nu lyder avses med det på flera ställen förekommande ordet »egendom» allenast fast egendom i dess civilrättsliga betydelse. Så är däremot icke fallet i det enligt förslaget inskjutna tillägget till detsamma. Det måste anses mindre egentligt och ägnat att verka förvillande, att i ett och samma lagrum ett uttryck användes i olika bemärkelser.

Lagrådet hemställer av dessa skäl, att förslaget må undergå sådan jämkning, att förmånsrätt i dylik byggnad icke kommer att äga rum.

I övrigt lämnas förevarande lagförslag utan anmärkning; dock att det erinras därom att Kungl. Maj:t i en till innevarande års riksdag avlåten proposition med förslag till ny konkurslag m. m. föreslagit, att första stycket i 17 kap. 6 § handelsbalken måtte i viss del erhålla ändrad lydelse.

Ur protokollet:
Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 19 mars 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsråden: UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmälde chefen för justitiedepartementet, statsrådet Undén, lagrådets utlåtande över det genom Kungl. Maj:ts beslut den 12 i denna månad till lagrådet remitterade förslag till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 6 och 12 §§ handelsbalken samt till lag om ändrad lydelse av 2 kap. 23 § i lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom.

Efter att hava redogjort för utlåtandets innehåll yttrade departementschefen:

I överensstämmelse med lagrådets hemställan har förslaget till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 6 och 12 §§ handelsbalken undergått sådan jämkning, att förmånsrätt i byggnad, vilken enligt allmän lag ej är hänförlig till fast egendom, icke kommer att äga rum. Den större

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 300 häft. (Nr 357.) 3

säkerhet för utbekommande av fastighetsskatt, som det ursprungliga förslaget avsåg att i antydda fall bereda kommunerna, men som i följd av ändringen icke skulle tillkomma dem, torde knappast vara av någon betydelse.

En mindre redaktionell anring, som vidtagits i nyssuämnda förslag, torde icke erfordra någon särskild motivering.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 2 kap. 23 § i lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom har av lagrådet lämnats utan anmärkning.

Föredragande departementschefen uppläste härefter de i enlighet med vad ovan anförts avfattade förslag till

1:o lag om ändrad lydelse av 17 kap. 6 och 12 §§ handelsbalken, samt

2:o lag om ändrad lydelse av 2 kap. 23 § i lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom;

och hemställde föredragande departementschefen, att ifrågavarande lagförslag måtte föreläggas riksdagen till antagande.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:st Konungen bifalla; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gösta Stenlund.